

**Islands president
Guðni Th. Jóhannessons
tale ved
statsminister Erna Solbergs lunsj
Akershus Festning
22. mars 2017**

Statsminister,
statsråder,
andre gode gjester.

Hjertelig takk til den norske regjering for hyggelig invitasjon til lunsj her på Akershus festning. Vi islendinger har i lang tid hentet både kunnskap og forbilder fra Norge i lovgivning og styringsform. Tidlig i det tiende århundre grunnla høvdinger på Island Alltinget med forbilde i de norske tingene. Lovene for den islandske fristaten ble også hentet derfra. Det samme gjelder for Járnsíða, en lovsamling som var gjeldende en kort periode etter at islendingene var blitt underlagt den norske kong Håkon den gamle Håkonsson i det trettende århundre, og deretter Jónsbók som ble basis for landets lovverk i århundrer. Fremdeles er enkelte deler av den gjeldende lov, blant annet avsnitt om ilanddrevne hvaler og rekved og dessuten bestemmelser om skadeverk eller sterkt uaktsom handling som har ført til tap. Faktisk har det sist nevnte avsnittet sine røtter i fristatens lovverk og dermed i Norge. Der heter det blant annet: “Folk må selv ta ansvaret om de lider skade eller tap når de av fri vilje deltar i lek, bryting eller skinntrekking.” På Island blir det fremdeles henvist til denne bestemmelsen angående ansvar for skade under deltagelse i lek og idrett.

Med et sideblikk til hvor mange islandske trenere og spillere som har skapt berømmelse i Norge, synes jeg det passer å nevne dette her. Kanskje gjør de det så godt fordi de vet at de selv må ta ansvaret og risikoen. Og det er å håpe at de aldri driver med narrestreker, denne stygge uskikk i fotball og andre idretter. Slikt hadde nok vært nevnt i Jónsbók om Egill Skallagrímsson, Grettir den sterke, Hallgerður langbrók og Gunnar på Hlíðarendi, som hoppet sin egen høyde i full rustning, hadde gjort seg så ynkelige at de vred seg i graset for å få medfølelse og

fordelaktig dom. ”Ikke skal en gå haltende så lenge begge føttene er like lange”, sa Gunnlaugur ormstunga. Hør på det, samtidens idrettsmenn.

Kjære statsminister! For noen uker siden deltok jeg i Reykjavik i et seminar om situasjonen for barn med langvarige sykdommer sammen med en av statsrådene i Islands regjering. Vi var selvfølgelig enige om betydningen av å pleie og ha omsorg for dem og deres familier etter beste evne, og ble takket av tilhørerne. Vi gikk sammen ut av salen men så skiltes på sett og vis våre veier. Jeg sa til statsråden: “Det er veldig godt å være president i et demokrati, uavhengig av politisk virksomhet, å la statsrådene utøve min makt slik grunnloven sier. Jeg kan, og jeg vil som du støtte gode saker, men la du merke til seminargjesten som på slutten sa: Nå vil jeg spørre statsråden, hva har du så tenkt å gjøre?”

På Island bestemmer ikke presidenten landets kurs fra dag til dag, det gjør regjeringen og statsrådene, og Alltinget. I mitt embete må jeg allikevel løfte frem saker som folket brenner for, diskutere i internasjonale fora saker det er tvil om – tale klokt eller tie, som det heter i Håvamål, vår samnordiske arv.

På den internasjonale arena er det illevarslende tegn, som før. Vi islendinger og nordmenn har av og til hatt våre tvister, ikke minst om fisk og utnyttningen av havets ressurser. Alltid har vi forsøkt å finne løsninger og avtaler på grunnlag av lov og rett. Slik har vi vist et godt eksempel, og det kan vi fortsatt gjøre. Vi har felles interesser i bruk av fornybar energi, og arbeider sammen om fiskeoppdrett og foredlingsteknologi. I EØS har vi felles interesser og kunne stå sterkt sammen på det området. Som før er forsvarssamarbeidet av stor betydning for oss islendinger, og vi skal ikke glemme alt det viktige samarbeidet som foregår i nordisk sammenheng.

Med mitt offisielle besøk har vi anledning til å styrke enda mer de gode forbindelser som finnes mellom Island og Norge. De bygger på et grunnlag som ble lagt for mer enn tusen år siden. Sammen ser vi også mot fremtiden. Jeg takker igjen for den vennlige mottagelsen og ber alle om å løfte sine glass til ære for våre gode gjestgivere.